

LAUSUNTO

29.8.2003

2.09.2003
af 21.41.2003
010031:00/2003

Oikeusministeriölle

Pyydettyinä lausuntona rahoitusvakuustöryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2003:15) Suomen Pankkiyhdistys esittää kunnioittavasti seuraavan.

Työryhmän ehdotus luo onnistuneen perustan rahoitusvakuusjärjestelyistä annetun direktiivin täytäntöönpanolle Suomessa. Työryhmän ehdotukset parantaisivat osaltaan raha- ja arvopaperimarkkinoiden toimivuutta ja loisivat lisää joustavuutta myös yritysrahoituksessa. Pankkiyhdistys pitää ehdotuksessa omaksuttua säännösten laajaa soveltamisalaa Suomen rahoitusmarkkinoiden kilpailukyvyn turvaamisen näkökulmasta tarpeellisenä.

Työryhmä toteaa mietinnössään, että tarvittavat verolainsäädännön muutosehdotukset valmistellaan myöhemmin valtiovarainministeriössä. Pankkiyhdistys painottaa, että työryhmän ehdottamien uusien vakuusjärjestelyjen käyttöönotto on monilta osin riippuvainen siitä, että verotus ei aseta esteitä niiden käyttöönotolle. Tarvittavat verolainsäädännön muutokset tulisivat valmistella viipymättä. Esimerkiksi tällä hetkellä arvopaperilainaus- ja takaisinostosopimuksia koskevat verolainsäädännökset vaikeuttavat merkittävästi näiden sopimusmuotojen käyttöä.

Pankkiyhdistys kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun lain suhde lakiin eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettuun lakiin (10847/1999) eli ns. nettoutuslakiin ei ole kaikilta osin riittävän selvä. Ehdotetun lain jatkovalmistelussa tulisivat selvittää sen mahdollisia vaikutuksia nettoutuslakiin.

Pankkiyhdistys kiinnittää huomiota seuraaviin mietinnön yksityiskohtiin:

Lakiehdotuksen 3 §:n 3) kohdan mukaan vastaavalla omaisuudella tarkoitetaan vakuudeksi luovutettua määrää saman liikkeeseenlaskijan ehdoiltaan ja kuvaukseltaan samanlaisia arvopapereita. Määrittely on johdonnaissopimusten kannalta epätarkka. Johdannaissopimuksissa ei ole kohdassa tarkoitettulla tavalla liikkeeseenlaskijaa. Johdannaissopimusten osalta kohdassa tarkoitettaneen saman tahoön kytkeytyvää johdannaissopimusta.

Lakiehdotuksen 4, 5 ja 6 §:istä ja niiden perusteluista ei käy ilmi, miten omistusoikeuden siirtoon perustuva vakuus ja panttioikeus, johon liittyy pantinsaajan määräämisoikeus, sekä panttioikeuden toteuttaminen suhtautuvat jälkipanttaukseen.

Pankkiyhdistys kiinnittää huomiota siihen, että sulkeutuvaa nettoutusta koskevan lakiehdotuksen 7 §:n käytännön vaikutukset yleis- ja erityispanttaustilanteisiin jäävät jossain määrin epäselviksi.

Lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentin alun muotoilu voi aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä. Säännöksen mukaan "Vakuudeksi luovutetut arvopaperit on maksun saamista varten myytävä ja ne on ...käypään arvoon." Säännöksestä tulisi käydä paremmin ilmi, että siinä ei aseteta velvoitetta myydä vakuudeksi luovutettuja arvopapereita, vaan säännöksessä säädetään vain niiden arvostamisesta.

Lakiehdotuksen 11 §:n 1) kohdan mukaan vakuus ei peräydy takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 14 §:n perusteella, jos vakuuden antaminen on perustunut sopimukseen, jonka mukaan vakuus tai lisävakuu on annettu ilman aiheutonta viivytystä tällaisen vakuustarpeen syntymisen jälkeen. Säännöstä sovellettaessa tulisi ottaa erityisesti huomioon vakiintunut markkinakäytäntö. Vakuuden ei tulisi peräytyä, jos sopijaosapuolet ovat menettelleet vakiintuneen markkinakäytännön mukaisesti.

Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen sivulla 62 viitataan käsiteltäessä kuittausta ulosmittauksessa virheellisesti ulosottolain (679/2003) 2:33 §:ään. Oikea viittaus olisi ulosottolain 2:23 §. Käsillä olevan lakiehdotuksen perustelujen mukaan vastasaatavaa voitaisiin ulosottolain perustelujen mukaan pitää selvänä, jos sivullisella on siitä lainvoimainen ulosottooperuste tai kirjallinen saamistodiste. Ulosottolain perusteluissa kuittauksen edellytykseksi on kuitenkin määritelty lainvoimainen tuomio tai muu ulosottooperuste. Riittäväksi perusteeksi ei ole asetettu kirjallista saamistodistetta.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla 64 todetaan, että vakuuden korvaamiseen liittyisi oikeudellista epävarmuutta ja että epävarmuuden poistamiseksi pykälässä säädetään takaisinsaantisuojasta nimenomaisesti. Perustelulausuma voi olla omiaan aiheuttamaan perusteetonta epävarmuutta muiden kuin rahoitusvakuuksista annettavan lain mukaan toteutettujen panttausjärjestelyihin sisältyvien vakuudenvaihtojen pitävyydestä takaisinsaantitilanteissa.

SUOMEN PANKKIYHDISTYS

Markus Fogelholm
toimitusjohtaja

Erkki Kontkanen
johtaja